

Varför har Algeriets kontraterrorism varit mer framgångsrik än Nigerias?

Ett kritiskt perspektiv på kontraterrorism

Abstract

Algeria and Nigeria have both been subjected to domestic terrorism rather recently, responding to these threats in different ways. Whereas Algeria's counter terrorism has been hailed as successful, Nigeria's has generally been regarded a failure. This study seeks to explain the reason behind these diverging outcomes through a comparative analysis of the cases from the perspective of Critical Terrorism Studies.

To this end an ideal CTS-model of counter terrorism is applied from which a theoretically generated hypothesis derives, which stipulates that approximation to the CTS ideal equals success. In relation to the question it is therefore assumed that Algeria's counter terrorism lies closer to the CTS model's ideal than Nigeria's. By comparing the two cases of counter terrorism, operationalized through the variables "short-term response" and "preventive measures", it is finally concluded that Algeria's counter terrorism indeed approximates the CTS-model's ideal to a greater extent than Nigeria's, which subsequently answers the initial question asked.

Nyckelord: counter terrorism, critical terrorism studies, security, emancipation, Nigeria, Algeria

Antal ord: 7624

Innehållsförteckning

1	Introduktion	1
2	Teori och tidigare forskning	3
2.1	Tidigare forskning	3
2.2	Critical Terrorism Studies	3
2.3	En CTS-modell för kontraterrorism	4
2.3.1	Nyckelantaganden	4
2.3.2	Prioriteringar	5
2.3.3	Grundläggande principer	5
2.3.4	Strategier och taktiker	6
2.3.5	Utvärdering	6
3	Forskningsdesign och metod	7
3.1	Metod	7
3.2	Material	7
3.3	Val av fall	8
3.4	Variabler	8
3.5	Operationalisering	9
3.5.1	Kortsiktig respons	9
3.5.2	Preventiva åtgärder	10
3.6	Avgränsningar	11
4	Fallbeskrivningar	12
4.1	Bakgrund	12
4.1.1	Nigeria	12
4.1.2	Algeriet	13
4.2	Kortsiktig respons	14
4.2.1	Nigeria	14
4.2.2	Algeriet	15
4.3	Preventiva åtgärder	16
4.3.1	Nigeria	16
4.3.2	Algeriet	16
5	Jämförande analys	18
5.1	Kortsiktig respons	18

5.2 Preventiva åtgärder.....	20
6 Slutsats.....	22
7 Referenser	24

1 Introduktion

Terrorism kan betraktas som ett av de stora hoten mot fred i världen. I Afrika beräknas terrorism ha orsakat 33 300 dödsfall under åren 2011-2016 och, tillsammans med de stora flyktingströmmarna och ekonomiska förödelsen som uppstått till följd, har det inneburit en av de största humanitära katastrofer som kontinenten skådat (UNDP, 2017: Foreword). Som svar har afrikanska stater i olika utsträckning och med varierande framgång utvecklat strategier för kontraterrorism.

Algeriet har av många betraktats som ett framgångsrikt exempel på kontraterrorism (U.S Department of State, 2017) och ett land som ligger i fronten i kampen mot islamistisk terrorism (The Jamestown Foundation, 2013), vilket beskrivs som en modell som inspirerar många världen över. Trots en lång historia av islamistisk terror är den idag besegrad som rörelse, agenda och ideologi enligt Sour (2015: 34), vilket bl.a. kan uttydas ur det faktum att man mellan 2014 och 2015 endast producerade 170 terrorister till andra länder, medan grannlandet Tunisien beräknas ha producerat 6000-7000 (TSG, 2015). 2017 utsågs också Algeriet till koordinator för Afrikanska Unionens (AU) arbete mot kontraterrorism och AU:s ordförande Moussa Faki hänvisade till landets strategi för kontraterrorism som pionjärt, effektivt och ett exempel han ansåg att fler länder i Afrika borde ta efter (MEMO, 2017).

I kontrast till Algeriet betraktas Nigerias kontraterrorism som ett misslyckande. Nigeria har sedan Boko Haram-krisens start 2009 försökt bekämpa terrorgruppen utan framgång och många menar till och med att statens försök att kväsa gruppen har bidragit till att förvärra situationen ytterligare (Solomon, 2012 och 2015: 89-94; Eji, 2016; Amnesty, 2012; Akapn et al., 2014). Trots att landets president 2015 deklarerade triumf över Boko Haram fortsätter gruppen att utföra attacker vilket understryks av att minst 223 människor i Nigeria dödades i attentat mellan april och september 2017 (Amnesty International 1, 2017).

Att Algeriet och Nigeria bedömts vara så olika framgångsrika leder fram till uppsatsens frågeställning: Varför har Algeriets kontraterrorism varit mer framgångsrik än Nigerias? För att besvara frågeställningen används Sondre Lindahls modell för kritiskt vägledad kontraterrorism (härefter refererad till som "CTS-modellen"). CTS-modellen är en utopisk idealmodell för hur kontraterrorism ska bedrivas framgångsrikt, vilket i korthet handlar om att adressera terrorismens grundorsaker med hjälp av preventiva åtgärder snarare än att bekämpa den med offensiva våldsmedel (Lindahl, 2017a: 535) Utifrån detta lyder vår teoretiskt genererade hypotes att ju närmre CTS-modellen desto mer framgångsrik kontraterrorism. Applicerat på vår frågeställning antas Algeriets kontraterrorism ligga närmre CTS-modellen än Nigerias.

Lindahls CTS-modell bidrar med något unikt till kritiska terrorismstudier genom att formulera ett eget alternativ för kontraterrorism snarare än att kritisera det ortodoxa kontraterrorismen (Lindahl 2017a: 538). CTS-modellen publicerades 2017 och har inte testat empiriskt på något annat fall än Norge. Genom att applicera denna modell på två nya empiriska exempel, på många punkter olika från Norge, syftar uppsatsen till att vara teoritestande och bidra till litteraturen om kontraterrorism.

Eftersom att CTS-modellen är central för uppsatsen används samma definition av terrorism vilket ses som ett våldsamt uttryck av politisk konflikt (Lindahl 2017b: 138). Terrorism definieras mer precist som våld, eller hot om våld avsett som en symboliskt kommunikativ akt i vilken de omedelbara offren av aktionen instrumentaliserar som ett medel för att skapa en psykologisk effekt av hot och skräck hos en målgrupp för ett politiskt ändamål (Jackson, Jarvis, Gunning och Breen-Smyth, 2011: 123).

Kontraterrorism definieras brett som respons i syfte att terrorism ska upphöra. Kontraterrorism ska behandla terrorism som något kontextbundet och ska alltid prioritera prevention genom att adressera terrorismens grundorsaker. Kontraterrorism ses som ett positivt definierat tillstånd karaktäriserat av att främja mänskliga rättigheter och fördöma illegala och omoraliska praktiker, såsom tortyr (Lindahl, 2017b: 27).

2 Teori och tidigare forskning

2.1 Tidigare forskning

Forskningen om kontraterrorism har bedrivits i fåror av vad vi i denna uppsats kommer skilja på som ortodoxa terrorismstudier och kritiska terrorismstudier (CTS). De ortodoxa studierna är sprungna ur den större, klassiska strömningen av problemlösande, stats-centriska säkerhetsstudier. I motsats lutar CTS tungt på kritiska säkerhetsstudier och Aberystwyth-skolans normativa ideal av emancipation, och har därmed ägnat sig åt kritik av ortodoxa studier och praktiker av kontraterrorism (Jackson, 2007). Eftersom CTS ännu är en ung forskningsdisciplin är den tidigare forskningen begränsad i sin omfattning, men sammantaget har stark kritik riktats mot kontemporär kontraterrorism och det globala kriget mot terror (GWOT) (Lindahl, 2017a: 523). CTS-forskning har också fokuserat på avsaknaden av adekvata verktyg och principer för att mäta kontraterrorismens effektivitet (Chowdhury and Fitzsimmons, 2013; van Um and Pisiu, 2015) och hur våldsam kontraterrorism bevarar terrorism som en självuppfyllande profetia (Zulaika 2009), samt hur specifika diskurser används för att forma GWOT (Jackson 2005; Spencer 2010; Stohl 2008).

2.2 Critical Terrorism Studies

CTS vilar på en konstruktivistisk epistemologisk och ontologisk vetenskapssyn. Kunskap betraktas därmed som starkt länkat till makt, och produceras enligt CTS alltid för någon och för ett syfte. Fenomen som terrorism och kontraterrorism kan således aldrig förstås som objektiva eller neutrala utan är kontextbundna och skapas genom sociala processer. Terrorism betraktas därför som en politisk term som de-legitimerar en aktör, snarare än en analytisk sådan som beskriver verkliga förhållanden objektivt (Jackson, 2007: 247).

CTS kritiserar ortodoxa terrorismstudier för deras stats-centristiska utgångspunkt och problemlösande approach, deras ignorans av kontexten och strukturerna som föder terrorism, samt statens potentiella roll i att skapa miljöer där terroristhandlingar sker (Jackson, 2007: 245) I enlighet med Lindahl menar vi på att kontraterrorism måste tas ur denna problemlösande approach och förstås inom ramen för en bredare säkerhetssyn som ett sätt för att uppnå positivt

definierat tillstånd som kan länkas till Galtungs begrepp av positiv fred (Lindahl, 2017b: 221)

Centralt inom CTS är begreppet av Booths notion av emancipation som lånats ur fältet kritiska säkerhetsstudier. I denna uppsats definieras emancipation som en process och säkerhetssyn snarare än ett mål, där individens sätts i centrum för säkerhet och att denna person ska vara fri och ha möjlighet att göra vad hen önskar - utan att inkräkta på en annan persons möjlighet att göra detsamma (Lindahl, 2017b: 31).

En vanlig kritik av CTS är att det ägnat sig åt kritik av samtida praktiker och policys av kontraterrorism men inte själv bidragit med ett alternativ. Om emancipation ska vara i fokus inom CTS så kan det inte bara handla om kritik och dekonstruktion utan också rekonstruktion och policyrelevans (Jackson, 2007: 13). Det är detta som Lindahls CTS-modell tillför till fältet.

2.3 En CTS-modell för kontraterrorism

Lindahls CTS-modell önskar systematisera och sammanfoga centrala tankar inom CTS för att möjliggöra konkreta policyrekommendationer. Modellen är kraftigt influerad av Booths definition av emancipation, och är konstruerad som ett utopiskt ideal för hur kritiskt vägled och en framgångsrik kontraterrorism skulle se ut i praktiken. Empiriska studier av existerande staters kontraterrorism är därmed alltid bundna att avvika från modellen. Modellens användbarhet ligger i dess förmåga att på ett systematiskt vis analysera staters kontraterrorism-policy för att kunna jämföra i vilken grad de avviker från, alternativt överensstämmer med idealet. Därmed kan olika nyanser urskiljas och konkreta alternativa tillvägagångssätt och policyrekommendationer utpekade (Lindahl 2017a: 526). Utifrån detta utformas den teoretiskt genererade hypotesen av att ju närmre CTS-modellen desto mer framgångsrik kontraterrorism vilket kommer att nyttjas för att besvara uppsatsens frågeställning.

Nedan följer en detaljerad redogörelse av CTS-modellens fem komponenter; 1) key assumptions (nyckelantaganden), 2) priorities (prioriteringar), 2) basic principles (grundläggande principer), 4) strategies and tactics (strategier och taktiker) och 5) evaluation (utvärdering).

2.3.1 Nyckelantaganden

CTS-modellen vilar på nyckelantagandet att terrorism inte är en företeelse som "bara existerar" och självklart kan definieras objektivt, utan snarare betraktas som ett socialt konstruerat begrepp vilket endast får mening när vi väljer att kategorisera vissa handlingar med det. Terrorism betraktas därmed inte som ett exceptionellt fenomen, utan ses som det logiska kontextbundna resultatet av deep politics - djupgående sociopolitiska processer (Lindahl 2017a: 527).

2.3.2 Prioriteringar

Modellen prioriterar alltid prevention av terrorism genom att adressera de strukturella problem som förmodas ligga till grund för terroristhandlingar inom den specifika kontexten. Därmed prioriteras positiva, proaktiva åtgärder som kan öka mänsklig säkerhet och bryta våldscykeln över våldsamma och reaktiva svar på handlingar uppfattade som terrorism. Detta är inspirerat av Galtungs tankar om positiv fred (Lindahl 2017a: 528).

2.3.3 Grundläggande principer

Utifrån ovanstående förutsättningar formar modellen ett antal vägledande principer för kontraterrorism.

“Dare to know” (våga veta), handlar om att ha ett ontologiskt och epistemologiskt konstruktivistiskt förhållningssätt till kunskap om terrorism och hur vi motarbetar det. Detta handlar om att våga ifrågasätta det ortodoxa sättet att tänka kring kontraterrorism på, och analysera kritiskt vems säkerhet som detta egentligen ökar.

Emancipation är den princip som utgör den normativa grunden för hela modellen, och således bör vägleda alla beslut. Detta kan förstås som en säkerhetssyn vilken syftar till att i alla situationer frigöra människor från de direkta och indirekta fysiska och strukturella förtryck som hindrar dem från att följa sin egna vilja (så länge denna vilja inte förtrycker en annan människa). Enligt denna princip är en kontraterrorism-strategi oacceptabel om den samtidigt inskränker på andra människors emancipatoriska frihet.

The means/end relationship (mål/medel-förhållandet som vi vidare kommer att benämna som konsekvens mellan mål och medel) förkastar separationen av mål och medel i en given handling, och menar att de medel som används måste vara i samklang med det mål de är tänkta att uppnå. Kopplat till modellens nyckelantagande om terrorism som resultatet av socioekonomiska processer visar denna princip på det kontraproduktiva i att behandla terrorism som ett fenomen vilket kräver exceptionella militära åtgärder om målet är att uppnå säkerhet.

Non-violence (icke-våld) är en princip som dömer ut våldsamma metoder som moraliskt underlägsna men även reproduktiva genom skapandet av våld-cykler. Offensiv våldsanvändning hotar därmed att undergräva modellens mål att förebygga terroristattacker och öka människors emancipatoriska frihet. Legitimt fysiskt tvång från en polis som förhindrar ett brott är däremot förenligt med denna princip, så länge andra människors värdighet respekteras.

Kollektivt utgör dessa fyra principer en övergripande femte princip - holism. En kontraterrorism-strategi vägledad av dessa principer och en holistisk förståelse är inte endast ämnad att bemöta enskilda instanser av terrorism, utan lokaliserar även dessa företeelser inom kontexten av den dysfunktionella världsordningen av terrorism och kontraterrorism vilken reproducerar sig själv. Holism handlar därför om att inte söka svaret på terrorism, utan istället förstå terrorismens inneboende kontextbundenhet världen över (Lindahl 2017a: 528-31).

2.3.4 Strategier och taktiker

Modellens strategier och taktiker är konkretiseringar av dess nyckelantagande, grundläggande principer samt prioriteringar genom handling. Kortsiktiga svar på terrorattentat bör därför enligt Lindahl bl.a; 1) bibehålla normalitet, 2) undvika att en kultur av rädsla sprider sig genom godtycklig utpekning av individer på basis av affiliering med terrorgruppen, 3) agera inom ramarna för det demokratiska rättssystemet, 4) undvika implementering av drakoniska åtgärder, 5) ingå i dialog med gruppen eller den samhällsgrupp den är sprungen från, 6) ta terroristernas subjektivitet på allvar, 7) betona och respektera demokratiska värderingar såsom mänskliga rättigheter och yttrandefrihet, 8) förkasta offensiv våldsanvändning som gensvar, 9) informera myndigheter och allmänhet om våldscykeln, 10) hantera händelsen med befintliga katastrof-resurser såsom räddningstjänst och akutvård samt 11) använda internationella organisationer som INTERPOL, EU och FN för att forma ett sammanhängande och legitimt gensvar (Lindahl 2017a: 531-2).

Framförallt betonas prevention i enlighet med modellens prioritering som svar på terrorism, med fokus på att reducera och motverka de underliggande strukturella problemen på ett icke-våldsamt sätt. Genom att adressera dessa socioekonomiska problem och öka individens emancipatoriska frihet kan incitament att begå terrordåd elimineras (Lindahl 2017a: 532-3).

2.3.5 Utvärdering

Den sista punkten i CTS-modellen, utvärdering, bedömer utfallet av kontraterrorismen utifrån effektivitet, proportionalitet och legitimitet. De första två punkterna kan utvärderas genom empiriska mätningar och riskanalys av t.ex. antal instanser av terrorattentat samt reduktionen av dessa till följd av kontraterrorism. Legitimitet utvärderas i CTS-modellen utifrån emancipation, dvs i vilken utsträckning kontraterrorismen bidragit till att öka emancipatoriskt utrymme för människor. Har medlen för kontraterrorismen respekterat mänskliga rättigheter och överensstämmt med de demokrati- och säkerhetsmål man hoppas uppnå? (Lindahl 2017a: 533-4)

3 Forskningsdesign och metod

3.1 Metod

För att besvara uppsatsens frågeställning “Varför har Algeriets kontraterrorism varit mer framgångsrik än Nigerias?” kommer en komparativ fallstudie mellan Nigeria och Algeriet att göras. Materialet kommer att analyseras i form av en strukturerad, fokuserad komparation av två fall. Den är strukturerad på så sätt att båda fallen analyseras utifrån samma frågeställningar, med en tydlig teoretisk utgångspunkt i linje med uppsatsens syfte (George och Bennett, 2005: 104)

Fallen kommer att beskrivas utifrån två huvudsakliga frågeställningar: “Vilken kortsiktig respons har respektive land haft till terrorhot?” under rubrik 4.2 förkortat som “Kortsiktig respons” samt “Vilka preventiva åtgärder har respektive land vidtagit för att förebygga terrorhot?” förkortat under rubrik 4.3 som “Preventiva åtgärder”. Med kortsiktig respons avses den respons som staten haft på förekomst av inhemska terrorhot. Med preventiva åtgärder avses de åtgärder som staten medvetet vidtagit för att förebygga inhemska terrorhot. Dessa övergripande frågeställningar operationaliseras och preciseras vidare för analytiska syften (se stycke 3.5 Operationalisering).

3.2 Material

Den presenterade empirin är resultatet av en systematisk datainsamling av primär och sekundärmaterial. Primärmaterial består av policydokument gällande kontraterrorism i respektive fall vilka stiftats i lag samt överlämnats till FN:s säkerhetsråd som svar på en resolution. Detta material har vi använt för att kunna uttolka hur respektive fall ser på terrorism och dess grundorsaker i en officiell mening. Sekundärmaterial består av referegranskad forskning och annan litteratur, rapporter från människorättsorganisationer liksom rapporter från USA:s Departement för Mänskliga Rättigheter. Vi har också använt oss av kompletterande nyhetsrapportering liksom Nigeria Security Tracker från Council of Foreign Relations.

Tillförlitlighet i nyhetsrapporteringen om våld kan variera i kontexter såsom Nigeria och Algeriet och i de fall det funnits avvikelser har vi undersökt hur det överensstämmer med andra källor. Utifrån CTS skulle neutraliteten i vår materialinsamling dock kunna diskuteras eftersom materialet huvudsakligen är

hämtat från västerländska forskare och organisationer liksom amerikanska myndigheter vilket antas påverka porträtteringen av situationen i respektive fall.

3.3 Val av fall

Vi har valt att studera kontraterrorism i Nigeria och Algeriet, vilka vi ser som lika på bas av förekomst av inhemsk terrorism under 2010-talet vilken staten aktivt responderat till, deras geografiska position i Väst- respektive Nordafrika samt gemensamma erfarenhet av inbördeskrig. Fallen valdes också utifrån att Algeriets kontraterrorism generellt betraktas som framgångsrik medan Nigerias ses som misslyckad, vilket fastställts i introduktionen. Vår tanke är således att välja fall utifrån en "mest lika-design". Genom att välja fall som är så lika varandra som möjligt kan vi isolera kontraterrorism som variabel (Bennett och George, 2005: 85). I mer konkreta termer; genom att välja två lika fall med olika framgångsrika kontraterrorism är tanken att kunna förklara att det faktum att Algeriet varit mer framgångsrikt i sin kontraterrorism än Nigeria är beroende av just kontraterrorismen och inga andra faktorer. Givet detta kan vi säga något om respektive lands kontraterrorism i förhållande till CTS-modellen och testa den teoretiskt genererade hypotesen av att ju närmre CTS-modellen desto mer framgångsrik kontraterrorism.

Vi kommer att studera respektive fall över sju år; Algeriet 2006-2013 och Nigeria 2009-2016. Eftersom kontraterrorism förankrat i CTS innebär ett långsiktigt arbete önskade vi undersöka fallen under så lång tidsperiod som möjligt. Sedan upproret 2009 har Boko Haram blivit alltmer aktivt i Nigeria och vi väljer därför att studera fallet från denna tidpunkt och fram till det senaste året det finns material (2016). Eftersom det är viktigt att fallen studeras inom samma tidsram så studerar vi Algeriet från år 2006, då GSPC detta år allierade sig med Al Qaida och växte i styrka. Samma år implementerade också Algeriet sin Charter for National Peace and Reconciliation, vilken haft stor påverkan på dess kontraterrorism. Sammantaget utgör detta åt därför en rimlig startpunkt för mätningen, som sedan i likhet med Nigerias sträcker sig sju år framåt till 2013.

3.4 Variabler

För att kunna analysera de empiriska fallen och besvara uppsatsens frågeställning är det nödvändigt att välja ut delar av - samt operationalisera - CTS-modellen. De oberoende variabler vi väljer att studera kommer vi att kalla "Preventiva åtgärder" och "Kortsiktig respons". Dessa härrör direkt från vår teori eftersom vårt syfte är att testa huruvida teorin har en förklarande kraft när det kommer till varför Algeriets kontraterrorism är mer framgångsrik än Nigerias.

Skälet till att vi har valt att studera just dessa delar av modellen är att vi anser att de lämpar sig bäst för empiriska studier och operationalisering. Då sammanhängande information om staternas bakomliggande tankar kring kontraterrorism antingen är bristfällig eller saknas helt, samt eftersom denna uppsats inte ägnar sig åt exempelvis intervjuer, så väljer vi att inte studera detta ingående. Vi kommer även att använda oss av modellens vägledande principer för att analysera hur Nigeria och Algeriets “Kortsiktiga respons” samt “Preventiva åtgärder” förhåller sig till CTS-modellens ideal.

3.5 Operationalisering

I syfte att undersöka i vilken utsträckning de empiriska fallen överensstämmer med CTS-idealet kommer vi att operationalisera våra oberoende variabler genom ett antal frågor. Frågorna formuleras så att ett positivt svar indikerar att kontraterrorismen förhåller sig närmre CTS-modellens ideal, medan ett negativt svar innebär det motsatta, sett på en glidande skala.

Nedan preciserar vi frågorna som gäller “Kortsiktig respons” och därefter “Preventiva åtgärder”. Preventiva åtgärder framhålls som CTS-modellens viktigaste prioritering (Lindahl, 2017a: 527), så i den händelse mätningen av de oberoende variablerna ger tvetydiga utfall kommer denna variabel tillägnas större vikt i den sammantagna bedömningen. Vi kommer vidare att studera fallen utifrån både policy och praktiker, och i de fall som dessa divergerar så kommer större vikt läggas vid praktikerna, eftersom vi anser att det med en kritisk utgångspunkt är logiskt att fokusera på faktiskt uppnådda resultat.

3.5.1 Kortsiktig respons

Lindahl föreslår ett antal taktiker och strategier för kortsiktig respons på terrorhot vilka bygger på processen av emancipation (2017a: 531-532). Vi har använt oss av detta i operationaliseringen men valt ut delar och formulerat frågor för att analysera fallen.

- Tar staten avstånd från offensiv våldsanvändning?

CTS-modellen lyfter principen om icke-våld som moraliskt överlägsen och betonar konsekvens mellan mål och medel för framgångsrik kontraterrorism, förstått som ett positivt tillstånd. Offensiv våldsanvändning förmodas förvärra situationen ytterligare genom att skapa en cykel av våld. Terrorattacker föreslås bemötas med redan existerande resurser såsom katastrofhjälp inom ramen för en modell av naturkatastrof-hantering (Lindahl 2017a: 531-532). En responsiv åtgärd av kontraterrorism vidtas om civila riskerar att skadas eller dö eftersom detta bryter emot CTS-modellens samtliga principer.

- Bibehålls ett tillstånd av normalitet vid bekämpning av terrorism?

Enligt CTS-modellen ska drakoniska och extraordinära åtgärder undvikas och ett tillstånd av normalitet bibehållas. Vidare bör en skapandet av en kultur av rädsla undvikas, exempelvis genom försök att kontrollera befolkningen via massövervakning, med resultat att en specifik grupp utmålas som hot. Det är av högsta vikt att demokratiskt stiftad lag respekteras och att liberala värderingar såsom yttrandefrihet och mänskliga rättigheter inte kränks. Idealt så ska människor ansvariga för brott arresteras och ställas inför rättvis rättegångsprocess (Lindahl 2017b: 137). Här lyser principen om konsekvens mellan mål och medel igenom; i strävan efter ett liberalt och demokratiskt samhälle måste vägen dit också vara demokratiskt rättssäker. Detta ställs i stark kontrast till Global War On Terror (GWOT)-paradigmet som ser terrorism som krigsföring och "terrorister" som illegala kombattanter utan någon som helst legitimitet eller rättigheter. Denna rekonceptualisering av terrorism som krigsföring har bidragit till att normalisera användningen av exempelvis tortyr och utomrättsliga avrättningar (Lindahl, 2017b: 217).

3.5.2 Preventiva åtgärder

CTS-modellens huvudsakliga prioritering är att förebygga terrorism genom att adressera de strukturella orsaker som antas ligga till grund för terrorismen (Lindahl, 2017b: 196) CTS-modellen frågar "what can be done to reduce the pathologies of this world that are conducive to terrorism in the first place?" (Lindahl, 2017b: 139) Terrorism förstås således som en produkt av ett "sjukt" samhälle vilket kan motverkas genom att göra det "friskt" genom en process av emancipation och positiv fred. För att analysera Nigeria och Algeriets preventiva åtgärder har vi formulerat två frågor:

- Adresseras strukturella problem genom en förståelse av detta som grundorsak till terrorism?

Terrorism kan enligt modellen endast förebyggas om strukturella orsaker adresseras vilket exemplifieras som en jämlig fördelning av makt och resurser (Lindahl, 2017b: 222). Frågan kommer att besvaras genom analys av policydokument där förståelsen för terrorism deklarerar och praktiker av socioekonomisk utjämning för att adressera strukturella ojämlikheter.

- Prioriteras preventiva åtgärder?

Preventiva åtgärder är modellens enskilt viktigaste prioritering. Dessa kommer delvis att analyseras genom policydokument för att undersöka om några preventiva åtgärder vidtas, liksom vilken prioritering dessa isåfall ges. Vi kommer också att studera praktiker av preventiva åtgärder, med betoning på huruvida

positiva, inkluderande narrativ sprids för att förebygga rekrytering till terrorgrupper på basis av negativa, extremistiska sådana. I praktiken måste sådana åtgärder prioritera uppmuntrandet av positiva narrativ kopplade till gemensamma värden och identiteter till skillnad mot negativt betonad ortodox kontraradikalisering vilken ofta handlar om övervakning genom profilering och demonisering av utvalda grupper. (Lindahl, 2017b: 187)

3.6 Avgränsningar

Denna uppsats kommer inte att undersöka huruvida Algeriet eller Nigerias kontraterrorism är framgångsrika eller ej, utan utgår från befintliga uppfattningar om detta och strävar istället efter att förklara varför så är fallet. Vi är medvetna om att de två ländernas varierande framgång i sin respektive kontraterrorism också kan påverkas av andra faktorer, såsom t.ex. deras olika ekonomiska, geografiska och politiska förutsättningar.

Kontraterrorism avgränsas till den inhemska arenan där staten är aktören som studeras. Med andra ord studeras empiri där staten designat, beslutat, implementerat, verkställt eller praktiserat kontraterrorism. I och med detta studerar vi inte exempelvis Afrikanska Unionen, FN, multinationella koalitioner eller civilsamhälles-initiativ som på olika sätt arbetar med kontraterrorism i respektive kontext.

4 Fallbeskrivningar

4.1 Bakgrund

4.1.1 Nigeria

I Nigeria har kontraterrorism sedan 2009 främst riktats mot gruppen Jama'atu Ahlis Sunnah Ladda'awatih wal-Jihad (benämnd Boko Haram) som sedan 2015 allierat sig till Islamiska staten och har som målsättning att störta den Nigerianska staten och upprätta ett kalifat. Boko Haram har sitt starkaste fäste i landets nordöstra provinser och regionen kring Lake Chad vilken delas med Niger, Chad och Kamerun. Konflikten mellan den Nigerianska staten och Boko Haram lett till minst 25 000 döda och skapat 1,7 miljoner internflyktingar i Nigeria (Council of Foreign Relations 1, 2017; OCHA 1, 2017).

I juli 2009 genomförde Nigerianska säkerhetsstyrkor den första våldsamma offensiven mot Boko Harams högkvarter och sköt ihjäl Boko Harams ledare Mohammed Yusuf på gatan. Trots militär offensiv och "halshuggning" av ledarskapet så återgrupperade sig Boko Haram i allt mer kapabel form. (Solomon, 2015: 86) Åren påföljande 2009 har Boko Haram ökat och intensifierat sin våldskampanj. De har visat sig resilienta i sina strategier och taktiker vilka förändrats över tid, från att rikta in sig mot staten och dess institutioner till civila "mjuka" mål – däribland internflyktingar (IDP). Boko Haram har haft sitt centrum runt Sambisaskogen i Nigerias nordöstra provins Borno, men utfört attentat i såväl urbana miljöer som rurala och strategierna har varierat från upprättande av territoriell kontroll över landområden till mass-kidnappningar och sprängdåd (Weeraratne, 2017: 628)

Statens våldsamma nedslag på Boko Haram i juli 2009 satte tonen för hur den Nigerianska regeringen sedan dess valt att bemöta Boko Haram - med fysiskt våld. Denna metod har kritiserats hårt av forskare och ibland betraktats som direkt kontraproduktiv. (Solomon 2015: 89-94; Eji, 2016) Nigeria har utformat policy i en mindre våldsam, preventiv riktning när det kommer till kontraterrorism men det är svårt att säga huruvida detta implementerats eller fått genomslag i verkligheten, vilket kommer att utvecklas i kommande styckena (4.2.1 Nigeria och 4.3.1 Nigeria)

Nigeria är Afrikas största ekonomi och oljeproducent men till följd av svaga statsinstitutioner och en hög grad av korruption tillkommer inte detta folket i

större utsträckning. Landet präglas av ekonomiska ojämlikheter mellan norr, där 72% är fattiga respektive syd, där samma siffra endast är 27%. Även en religiös skiljelinje kan dras mellan nord och syd, då majoriteten i den förra är muslimer och i den senare kristna. Statens ignorans av medborgare i landets nordliga delar anses ha bidragit till Boko Harams fortlevnad (Solomon, 2015: 98-99).

4.1.2 Algeriet

Algeriet har en lång historia av terrorism, med inbördeskriget mellan regering och religiösa extremistgrupper under 1990-talet som startpunkt. Efter krigets slut runt sekelskiftet fortsatte staten att bedriva kontraterrorism i olika former för att kväsa vad man beskrev som "återstående" (residual eg. översättning) terroristnätverk. Framförallt bekämpades Salafist Group for Preaching and Combat (GSPC) vilka i september 2006 allierade sig med Al Qaida och därmed bytte namn till Al-Qaida in the Islamic Maghreb (AQIM) (Counter extremism project: 1, NIIR, 2012: 69-70, US State dep. 2008). Gruppens uttalade mål är att störta regeringen och upprätta ett islamistiskt kalifat och sedan 2007 har de utgjort det största terrorhotet i landet (FN: 2014). Sedan dess har de begått ca 600 terrordåd i Algeriet i form av sprängningar, kidnappningar, självmordsdåd och skjutningar riktade mot algeriska säkerhetsstyrkor och polis, civila, utländska arbetare och turister, militära mål samt infrastruktur (CEIP: 2016).

Algeriets kontraterrorism kan inte beskrivas som en helomfattande strategi, utan bör betraktas som en vidareutveckling av regeringens aktiviteter under inbördeskriget. Under denna tid uppstod en splittring mellan de som föredrog en strategi av våldsamt militärt förtryck av regimkritiker och de som betonade dialog och behovet av nationell försoning mellan alla muslimer. Följaktligen utvecklades två parallella approacher till kontraterrorism som har levt vidare sedan dess; en "hård", huvudsakligen förespråkad av militären, och en "mjuk", framförallt religiöst orienterad approach som bedrivs av politiska organ (NIIR 2012: 79, 94,108)

En annan faktor med stort inflytande över Algeriets kontraterrorism är den starka betoningen på nationell försoning som introducerats av landets president Abdelaziz Bouteflika sedan hans tillträde 1999. 1999 års Law of Civil Harmony, 2006 ersatt av Charter for National Peace and Reconciliation utlovade amnesti till tidigare terrorister under inbördeskriget med undantag för de grävsta gärningsmännen (Sour 2015: 31-3). Denna strategi har fått internationell kritik för att belöna grova människorättskränkningar med straffrihet. Statistiken över hur många av dessa individer som har nyttjat amnestin för att återintegreras i samhället och hur många som återvänt till sina terroristnätverk är omdiskuterad (Arnould, 2007).

4.2 Kortsiktig respons

4.2.1 Nigeria

Nigerias kontraterrorism karaktäriseras av en hård och militär-centristisk offensiv som kortsiktig respons på terrorhot, framförallt riktat mot Boko Haram (Eji, 2016). Som svar på de allt mer brutala och avancerade attackerna från Boko Haram lät presidenten Goodluck Jonathan (2010-2015) forma en Special Military Task Force i Maiduguri. Denna bestod av militär, flotta, flygvapen, Department of State Security samt polisen med mandat att sätta upp checkpoints, stärka gränskontroller och införa utegångsförbud i vissa städer. Dessutom deklarerades ett undantagstillstånd i delar av de nordöstra provinserna 2013 vilket förnyades 2014 (Solomon, 2015; 87).

2015 tillträdde president Muhammadu Buhari, som gått till val på att eliminera hotet från Boko Haram inom 6 månader. Han inledde sin tid vid makten med en hård för militär offensiv med resultatet att delar av de territorier som Boko Haram tidigare kontrollerat återtog av staten. Som reaktion verkar Boko Haram skiftat taktik till att rikta sina attacker mot rurala samhällen i nordöstra Nigeria, snarare än urbana områden, samt mot mjuka mål såsom internflyktingar istället för myndighetsbyggnader (George och Onohua, 2016; Mbiyozo, 2017).

Staten utreder bombningar och attacker som utförs men åtalar sällan misstänkta Boko Haram-medlemmar utan håller dem häktade utan anklagelse. Militären och polisen ska enligt lag respektera mänskliga rättigheter men genom rapporter från människorättsorganisationer finns det övertygande bevis för att systematiska människorättskränkningar förekommer (US Department of state, 2016). Som ett led i det militära våldet har det förekommit många dödsfall, däribland civila, och militären har anklagats för utomrättsliga avrättningar och omfattande människorättskränkningar. Enligt flertalet rapporter så har militären godtyckligen utfört massarresteringar på grunder såsom terrorism eller affiliation med Boko Haram med påföljden att hundratals människor frihetsberövats och hålls utan varken åtal eller rättegång. Människorättsorganisationer har vidare väckt kraftig kritik mot den Nigerianska staten avseende grova människorättskränkningar, utomrättsliga avrättningar, tvångsförsvinnanden, tortyr och krigsbrott (Amnesty International 2012, 2016)

Terrorhandlingar är förbjudna i lag i Nigeria och straffpåföljderna specificeras i lagen från 20 år i fängelse till dödsstraff. Terrorism Prevention Act från 2011 låg till grund för den reviderade Terrorism Prevention Act (TPA) 2013. Denna tillåter frihetsberövande av individer på obestämd tid om de misstänks för terrorbrott. Genom TPA har också militären givits mandat att arrestera och anhålla/häkta individer och tillåter förlängd arrestering vid misstanke om terrorism. (Amnesty, 2016: 33)

4.2.2 Algeriet

Den algeriska underrättelsetjänsten (DRS) har det främsta ansvaret för den kortsiktiga responsen på terrorhot. DRS rapporterar till försvarsdepartementet vilket medför att civil kontroll och insyn vad gäller detta är begränsat (NIIR 2012: 94). Tortyr och inhuman behandling av fångar är straffbart enligt algerisk lag men människorättsgrupper har trots detta rapporterat om förekomsten av sådana tekniker vid förhör. 2005 informerades säkerhetsstyrkorna för första gången om en uppförandekod gällande mänskliga rättigheter vilket ska ha lett till minskad brutalitet och tortyr av fångar. Algeriet har dock fått kritik för sin ovilja att tillåta besök av FN:s specialrapportörer om tortyr i DRS-administrerade fångelser avsedda för individer arresterade på "säkerhetsgrund" såsom terrorism. Detta har bidragit till fortsatta misstankar om människorättskränkande förhörsmetoder (NIIR 2012: 100).

DRS har bedrivit en kontinuerlig offensiv kampanj mot AQIM sedan 2007 trots deras referens till gruppen som återstående terrorism från inbördeskriget. Fokus har legat på underrättelseverksamhet men samtidigt har säkerhetsstyrkorna utfört militära operationer mot gruppens gömställen i glesbefolkade skog-och-bergsområden. Den uttalade strategin har varit att hålla AQIM för upptagna med sin överlevnad för att kunna planera nya attentat (NIIR 2012: 95). Algeriska myndigheter rapporterar att säkerhetsstyrkorna i strid dödat fler än 2500 misstänkta terrorister under åren 2006-2013 (US State dep. 2006-13). Avsaknaden på detaljer om omständigheterna kring detta har emellertid väckt oro om att vissa av skjutningarna kan ha varit utomrättsliga (Amnesty 2013).

Rättssystemet särskiljer terrorbrott från andra brott på ett antal punkter. Inom ramverket för det nationella undantagstillståndet 1992-2011 sänktes straffbarhetsåldern till 16 år och häktningstid förlängdes till 20 månader utan kommunikation med omvärlden eller tillgång till advokat, samt en utökad tillämpning av dödsstraffet inskrevs i lagen. Dessutom kodifierades definitionen av terrorism som "statsfientliga aktiviteter" (subversive acts eg. översättning) vilken är så brett formulerad att den skulle kunna användas för att förtrycka demokratiska rättigheter och fängsla politiska motståndare (NIIR 2012: 79, Sour 2015: 7-8). 2011 upphävdes undantagstillståndet vilket i praktiken upphävde många av de exceptionella lagarna men Amnesty International har trots detta vid flera tillfällen rapporterat om bristande rättssäkerhet och människorättskränkningar. Terrorbrott får vidare exceptionell status i rättegångsprocessen då den öppnande rättegången aldrig är offentlig i fall som behandlar terrorbrott. Misstänkta terrorister hålls också enligt FN:s Kommitté mot Tortyr fångna i särskilda militärfångelser som hanteras av underrättelsetjänsten och således opererar utanför nationell jurisdiktion samt utan möjlighet till internationell observation. Hävandet av undantagstillståndet 2011 resulterade på denna punkt i viss förändring, då många fångar sedan dess förflyttats från sådana militärfångelser till anläggningar under civil jurisdiktion (US State dep. 2012).

4.3 Preventiva åtgärder

4.3.1 Nigeria

Nigeria har traditionellt ägnat lite tid och resurser åt preventiva åtgärder i sin kontraterrorism sedan 2009 utan evidens tyder på att kontraterrorism i praktiken har bedrivits genom en hårdför militär. (Eji, 2016: 205) Det har emellertid tagits vissa steg i policy där preventiva åtgärder lyfts fram som en del av kontraterrorismen. Nigerias "National Counter Terrorism Strategy" (NACTEST) reviderades år 2016 och bygger på 2014 års "National Security Strategy" vilket är det första policydokumentet som organiserar och dokumenterar landets kontraterrorism. Detta görs utifrån fem arbetsområden, varav ett är förebyggande arbete. NACTEST ger riktlinjer för prevention genom att adressera grundorsakerna till terrorism vilka förstås som ett resultat av fattigdom, korrupktion, bristande familjevården, en genomträngande ideologi och radikaliserings. (NACTEST, 2016: 2-3) De förebyggande åtgärderna ses som ett långsiktigt arbete och ska bestå av att utveckla narrativ för att kontra terroristernas fientliga sådana, skapa förutsättningar som förhindrar att människor radikaliserar och omfamnar terrorism, utveckla program för att förstå vad som driver radikaliserings samt strategier för att bemöta detta och genom detta återskapa förtroende för staten. Framgång kan mätas genom att ha skapat jobb-möjligheter, att framträdande personer i samhällen talar ut genom extremism och att ett omfattande antal människor avradikaliserar (NACTEST 2016: 3, 20-21). Terrorism ses också som ett problem vilket inte kan bekämpas av endast en aktör, utan kräver ett samarbete över flera olika myndigheter och civilsamhällesorganisationer (NACTEST, 2016: 5). NACTEST lider emellertid av bristande implementering och är fylld med luckor (Eji, 2016:210) Vilka praktiker som NACTEST kommer innebära i framtiden återstår att se.

4.3.2 Algeriet

Som svar på FN:s säkerhetsråds resolution 1624 om hot mot internationell säkerhet lämnade Algeriet in ett dokument om sin approach till implementering 2007, vilket b.l.a. betonade vikten av preventivt arbete inom många områden såsom utbildning, religion och kommunikation (FN 2007, NIIR 2012: 94) I linje med detta har också ett antal icke-våldsamma, preventiva åtgärder vidtagits för att adressera terrorismens ursprung. I praktiken berör detta framförallt religion, men även socioekonomiska problem genom arbetsmarknadsreformer.

Arbetet med att förebygga radikaliserings och rekrytering till terrorgrupper via Islam har varit omfattande. Detta har delvis handlat om kontroll över moskéer med förbud mot användandet av våldsam extremistisk retorik samt

auktoriseringskrav för imamer. Svårigheten i att utöva kontroll över landets 14500 moskéer föranledde även staten att initiera ett särskilt program med syfte att motverka självmordsbombningar genom att mobilisera moskéer för att ge stöd till unga (ISS, 2008: 187) Staten har även uppmuntrat och givit särskilt stöd till spridandet av den muslimska läran madhhab, vilken till skillnad från salafism är icke-politisk och har historiska kopplingar till algeriet och nordafrika. Denna inriktning av sunni-islam anser man propagerar fred, tolerans och öppenhet (NIIR 2012: 99)

Nationella radio- och tv-stationer har också upprättats i syfte att motverka extrema tolkningar och sprida en moderat version av Islam, till vilka hundratals kända muslimska predikanter har bjudits in för att debattera och diskutera Islam och bidra till att popularisera budskapet. Även tidigare ökända terroristledare som tagit del av amnestiprogrammet har uppmuntrats att tala ut mot jihadism, samt beandra att göra avbön och dra nytta av amnestin. Bland dessa återfinns blanda andra grundaren och forne ledaren av AQIM:s föregångare GSPC, Hassan Hattab, samt tidigare AQIM-ledarna Othmane Touati och Samir Sai'oud. Slutligen har regeringen även subventionerat och uppmuntrat kulturella projekt, såsom film, litteratur och teater med syfte att upplysa om vägen till extremism och avglorifiera jihadism (NIIR 2012: 97-100)

Algeriet har även gjort ansatser att adressera strukturella problem genom krafttag mot arbetslösheten i form av modernisering och reformering av statliga arbetsmarknadsprogram. En nationell anställningspolicy med målsättning att reducera arbetslösheten till under 9% inkorporerades i regeringens 5-årsplan för perioden 2010-2014. 2008 inrättades även DAIP, ett särskilt stödprogram inom den statliga arbetsförmedlingen vilket beräknas ha underlättat tusentals ungas inträde på arbetsmarknaden (ETF 2014: 23) (SPS 2016: 13-14) Effekten av dessa åtgärder har varit blandade. Den totala arbetslösheten har minskat från 12.3% 2006, till rekordlåga 9,8% sista kvartalet 2013. Under samma period minskade motsvarande siffra för unga (15-24 år) från 24.9% 2006 till rekordlåga 21.5% 2009, men ökade därefter till 25.1% 2013. Noterbart är dock att denna siffra låg på hela 51.5% år 2000 (The Global Economy).

5 Jämförande analys

5.1 Kortsiktig respons

- Tar staten avstånd från offensiv våldsanvändning?

Nigerias kontraterrorism har under åren 2009-2016 karaktäriserats av våldsamma militära offensiver som har inbegripit stora mängder dödsfall bland civila, Boko Haram och staten säkerhetsstyrkor. Detta har varit kontraproduktivt då det har skapat en cykel av våld när militären besvarat Boko Harams attacker med grova och urskillningslösa människorättskränkningar. Detta riskerar att producera ytterligare radikaliserings i samhället och skapa sympatier för Boko Haram (Solomon, 2015; Weeraratne, 2017: 624; Ajayi och Nwogwugwu, 2014) Nigerias bemötande av våld med våld bryter mot CTS princip om icke-våld och konsekvens mellan mål och medel. Staten har således inte tagit avstånd från offensiv våldsanvändning.

Algeriet har i sin kortsiktiga kontraterrorism 2006-2013 använt sig av underrättelsetjänstens säkerhetsstyrkor, organiserade under försvarsdepartementet, för att genom våldsamma och icke-våldsmetoder svara på AQIM:s aktiviteter. De har planerat och utfört strategiska förebyggande attacker mot terroristceller i vilka stora mängder misstänkta terrorister har tillfångatagits och dödat. Dessa raidar har dock ägt rum i glesbefolkade områden och således inte påverkat civil säkerhet i större utsträckning. Algeriet har emellertid genom sin offensiva våldsanvändning och syn på terrorister som illegitima kombattanter varken agerat i enlighet med principen om icke-våld eller konsekvens mellan mål och medel. Algeriet tar därmed inte heller avstånd från offensiv våldsanvändning. Sammanfattningsvis kan konstateras att de militära institutionerna i såväl Nigeria som Algeriet bedriver kontraterrorism på ett tämligen ortodox vis, utifrån en förståelse av terrorism som ett hot mot staten att krossa militärt, snarare än CTS notion om människan som centrum för fokus genom emancipation som säkerhetssyn. Båda fallen bryter således också mot principerna om icke-våld och konsekvens mellan mål och medel. Även om Algeriet använder våld i mindre skala än Nigeria med färre dödsfall och mindre omfattande människorättskränkningar till följd kan avslutningsvis varken Nigerias eller Algeriets kortsiktiga respons därför anses ta avstånd från offensiv våldsanvändning.

- Bibehålls ett tillstånd av normalitet vid bekämpning av terrorism?

Kontraterroism i Nigeria har som tidigare beskrivet bedrivits med militär offensiv, vilket kan förstås som en del i GWOT-paradigmet där terrorism ses som krigföring, något som sannolikt bidragit till att normalisera den tortyr och inhumana behandling av människor som pågår i nigerianska militärfängelser. Amnesty har vid flera tillfällen rapporterat om militärens omfattande människorättskränkningar som inkluderat utomrättsliga avrättningar, massarresteringar, tortyr samt inhuman behandling av fångar till den grad att flera hundra avlidit dagligen i militärens arrester (Amnesty 2012, 2016). Denna typ av agerande får till följd att civilsamhället blir fientligt inställt till staten, vilket spelar in i Boko Harams narrativ om att staten är fiende (Solomon, 2015: 106). Vidare fräntas misstänkta terrorister sina liberala rättigheter till en opartisk rättegångsprocess och kan hållas häktade på obestämd tid om de misstänks för terrorbrott. Massarresteringar kan antas utföras på basis av godtycklig profilering snarare än faktisk trolig misstanke, vilket styrks av ett flertal rapporter om fångar som hålls arresterade utan att ha delgivits misstanke om brott. Nigerias lag behandlar sammanfattningsvis terrorism som ett exceptionellt fenomen vilket legitimerar avvikande från många av de liberala rättigheter som CTS-modellen framhåller som viktiga för kontraterroism. Etableringen av Special Task Forces för terroristbekämpning, upprättandet av utgångsförbud samt deklarationen av undantagstillstånd i flera provinser utgör alla direkta avvikelser från normalitet. Utifrån CTS kan detta förstås som troligt att producera en kultur av rädsla som vidare förvärrar situationen och således befinner sig långt ifrån kontraterroism definierat som ett positivt tillstånd. Sammanfattningsvis visar analysen entydigt på att tillstånd av normalitet inte bibehålls vid bekämpning av terrorism i Nigeria.

I Algeriet behandlas misstänkta terrorister också på exceptionella vis som avviker från vanlig lagstiftning på flera sätt, bl.a. beträffande individens rättigheter vid häktning, genom förekomsten av separata militärfängelser utanför civil kontroll och insyn, samt misstankarna om användandet av tortyr som förhörsmetod. Detta var tydligt under det symboliska undantagstillståndet och förbättrades därför något efter dess hävande 2011, då bl.a. flera fångar transfererades till vanliga fängelser. Den vaga definitionen av terrorism i algerisk lag som "statsfientliga aktivitetet" innebär vidare en mycket låg tröskel för applicerandet av dessa exceptionella terrorlagar, vilket innebär att oskyldiga människor löper risk att fångas och få sin emancipatoriska frihet inskränkt på godtyckliga grunder. Om tortyr förekommer i militärfängelser bryter detta kraftigt med CTS-principen om konsekvens mellan mål och medel, eftersom kontraterroism aldrig kan uppnås genom kränkande av mänskliga rättigheter. Slutligen har Algeriet i likhet med Nigeria mot Boko Haram bedrivit en offensiv våldskampanj gentemot AQIM, som tidigare skildrat. Sammanfattningsvis kan konstateras att Algeriets kontraterroism jämfört med Nigerias i mindre utsträckning kränker mänskliga rättigheter och liberala värderingar. Icke desto mindre måste ovanstående kortsiktiga praktiker anses utgöra tydliga indikationer på att Algeriet, i likhet med Nigeria inte bibehåller ett tillstånd av normalitet vid bekämpning av terrorism.

5.2 Preventiva åtgärder

- Adresseras strukturella problem genom en förståelse av detta som grundorsak till terrorism?

Enligt CTS-modellen måste kontraterrorism adressera och utjämna de underliggande ekonomiska, politiska och strukturella ojämlikheter vilket förstås som grundorsak till terrorism. I Nigeria är behovet av detta tydligt då landet präglas av djupa ekonomiska klyftor mellan nord och syd. Resurserna är ojämnt fördelade i landet och i nord är 72% av människorna fattiga medan motsvarande siffra i syd är 27%. Många menar att det är denna strukturella orättvisa som, kombinerat med missnöje över statens ignorans skapade förutsättningar och lokalt stöd för Boko Haram framväxt. Policydokumentet NACTEST uttrycker förståelse för terrorism som ett resultat av fattigdom, men underlåter att nämna ojämlikheten mellan nord och syd. Eftersom större tyngd fästs vid praktiker än policy i enlighet med avsnitt 3.5 i denna uppsats, och inget tyder på en faktisk omfördelning av makt eller resurser från syd till nord drar vi slutsatsen att Nigeria inte adresserar strukturella problem genom en förståelse av detta som grundorsak till terrorism.

I likhet med Nigerias NACTEST betonar Algeriets officiella dokument till FN gällande landets approach till kontraterrorism behovet av en mångfacetterad approach till terrorism redan 2007, samt adresserar de socioekonomiska problem som anses ligga till grund. Denna förståelse har implementerats i praktiken i viss utsträckning b.l.a. genom regeringens omfattande arbetsmarknadsreformer för att öka sysselsättning, även om resultaten i form av reducerad arbetslöshet till följd av dessa reformer har varierat. Trots detta kan denna förståelse för ekonomisk utsatthet som en av terrorismens grundorsaker, samt ambitionen att adressera dem i relation till CTS-modellen anses peka på en relativt holistisk förståelse av problemet. Sammanfattningsvis kan konstateras att en visad förståelse för terrorism som ett resultat av strukturella problem i enlighet med CTS-modellens ideal innebär aktiv adressering av dessa i långt högre utsträckning än vad som uppmätts i något av de studerade fallen, för att öka människors emancipatoriska frihet. Det står emellertid klart att Algeriet uppvisar en långt mer utvecklad förståelse av terrorism som problem genom sina strukturellt riktade åtgärder än Nigeria, och Algeriet kan därmed i mycket större utsträckning anses adressera strukturella problem genom en förståelse av dessa som grundorsak till terrorism.

- Prioriteras preventiva åtgärder?

CTS-perspektivet påvisar hur den Nigerianska militärens hårdföra approach verkat för att alienera människor i de nordöstra provinserna, spätt på nord och syd-spänningar och därigenom skapat förutsättningar terrorism. Ett statligt arbete med utveckling och spridande av positiva narrativ och betoning på gemensam identitet har däremot saknats i Nigeria även om vi ser att det finns initiativ till detta i NACTEST. Det finns således i likhet med den grundläggande strukturella förståelsen från ovanstående stycke en tänkt policy för vissa preventiva åtgärder,

men motsvarande implementering har i praktiken hittills uteblivit till förmån för den offensiva militära kontraterrorismen (Eji, 2016) Eftersom praktik, som tidigare noterat, tillskrivs större betydelse än policy i vår analys kan Nigeria med andra ord således inte anses prioritera preventiva åtgärder.

Algeriets många åtgärder för att motarbeta radikala och våldsamma tolkningar av Islam är förmodligen den starkaste delen i landets approach till kontraterrorism betraktat ur ett CTS-perspektiv. Dessa åtgärder har förankrats i landets kultur, gemensamma historia och identitet genom att betona en lokalt anknuten version av Islam i madhhab, som förknippas med fred, tolerans och öppenhet. Budskapet har populariserats på innovativa sätt med hjälp av medier, kultur och ex-terroristers av-glorifiering av jihadism. Även om dessa åtgärder inte alltid kan anses ha haft en direkt positiv inverkan på emancipation i sig själva, har de sannolikt indirekt räddat människoliv från terrordåd genom att reducera sannolikheten för våldsam radikaliserings. Dessa preventiva åtgärder har dessutom överensstämmt med CTS:s icke-våldsprincip genom att öka förståelse och motståndskraft hos människor att förkasta extremism på basis av kunskap snarare än genom hot om våld. Kombinerat med slutsatsen i ovanstående stycke om Algeriets förståelse för strukturella problem som en grundorsak till terrorism gör vi den sammantagna bedömningen att Algeriets kontraterrorism i mycket högre utsträckning än Nigeria har prioriterat preventiva åtgärder.

6 Slutsats

I denna uppsats har vi komparerat Algeriet och Nigerias kontraterrorism utifrån ett perspektiv av kritiska terrorismstudier i syfte att förklara varför Algeriets kontraterrorism varit mer framgångsrik än Nigerias. Vi har använt oss av Sondre Lindahls CTS-modell samt vår teoretiskt genererade hypotes vilken föreskriver följande; ju närmre CTS-modellen desto mer framgångsrik kontraterrorism. Vi har därefter applicerat hypotesen på vår frågeställning genom antagandet att Algeriets kontraterrorism ligger närmre CTS-modellens ideal än Nigeria. Genom att jämföra Algeriet och Nigerias kontraterrorism utifrån "Kortsiktig respons" och "Preventiva åtgärder" har vi kunnat dra slutsatsen att Algeriet ligger närmre CTS-modellen än Nigeria vilket följaktligen förklarar varför Algeriets kontraterrorism varit mer framgångsrik än Nigerias.

Nigerias kontraterrorism präglades av en militär offensiv och avvek kraftigt från CTS-modellen på samtliga områden. Nigeria tog därmed inte avstånd från offensiv våldsanvändning och bibehöll inte ett tillstånd av normalitet vid kontraterrorism. Även om vi kan skönja viss utveckling vad gäller tanken om prevention genom NACTEST så har detta inte fått något resultat annat än på papper då policyn lidit av svag implementering. Sammantaget visar detta på att Nigeria har en bristande förståelse för strukturella orsaker som grundorsak till terrorism och även prevention som en låg, om inte obefintlig, prioritering. CTS-modellen bär således en förklarande kraft i och med att Nigeria misslyckats vad gäller kontraterrorism. Om Nigeria hade legat närmre CTS-modellen i sin kontraterrorism hade resultatet sannolikt varit mer framgångsrikt, enligt vår hypotes.

Algeriet avvek också från modellen på ett flertal punkter men befann sig trots allt närmare CTS-modellen jämfört med Nigeria, sett på en skala. Detta beror på att den hårda konventionella militära kontraterrorismen har kompletterats med ett flertal icke-våldsamma, preventiva åtgärder som tyder på en mer utvecklad förståelse för grundorsakerna till terrorism än Nigerias. Även om detta sannolikt är ett resultat av flera faktorer kan CTS visa på potentiella kopplingar mellan exempelvis Algeriets försök att skapa ett positivt kontranarrativ mot radikala tolkningar av Islam genom betoning av mer toleranta och inkluderande förståelser, och AQIM:s försvagade ställning i landet 2013 jämfört med 2007.

Genom vår analys är det tydligt att både Nigeria och Algeriets kontraterrorism ligger långt ifrån CTS-modellen. Att båda fallen av kontraterrorism skulle divergera från CTS-modellens ideal var dock väntat då CTS-modellen är en utopi, vilket innebär att empiriska exempel är bundna att avvika. Vi kan emellertid se variationer mellan fallen där Algeriet varit mindre militärt offensiva, i större hänsyn bibehållit ett tillstånd av normalitet, tagit större hänsyn till preventiva åtgärder och visat större förståelse för grundorsakerna till terrorism. Med detta

kan vi besvara vår frågeställning och förklara varför Algeriets kontraterrorism varit mer framgångsrik än Nigerias. Genom detta har vi också uppfyllt vårt syfte i att testa CTS-modellen och bidra till litteraturen om kontraterrorism.

Avslutande kommentar

Att Algeriet betraktas som ett framgångsexempel vad gäller kontraterrorism trots att den avvek så pass mycket från CTS-modellen (framförallt gällande demokrati och mänskliga rättigheter) anser vi understryker den enorma spridningen av paradigmet Global War on Terror och den ortodoxa synen på kontraterrorism överlag. Bedömning av kontraterrorism som framgång är vidare starkt bundet till hur denna utvärdering sker, och om Algeriet hade utvärderats utifrån CTS-modellen hade de förmodligen inte bedömts vara lika framgångsrika som det nu framställs.

7 Referenser

Primärmaterial

- NACTEST, 2016: Office of the National Security Advisor, Counter Terrorism Centre, Federal Republic of Nigeria. 2016. "The national Counter Terrorism Strategy (NACTEST)". [Elektronisk] Tillgänglig: http://ctc.gov.ng/wp-content/uploads/2017/08/NATIONAL-COUNTER-TERRORISM-STRATEGY.pdf&hl=en_US Hämtdatum: 2018-01-05
- FN: United Nations Security Council Committee Established pursuant to Resolution 1373 (2001) concerning Counter-Terrorism, Algeria's national report on the implementation of Security Council resolution 1624. 2005. [Elektronisk] Tillgänglig: http://dag.un.org/bitstream/handle/11176/9228/S_2007_138-EN.pdf?sequence=3&isAllowed=y Hämtdatum: 2017-12-20

Sekundärmaterial

- Ajayi, Femi och Nwogwugwu, Ngozi 2014. "From militancy to terrorism: Need for a fresh perspective to Nigeria's national security". *IOSR Journal Of Humanities And Social Science*. 19:10. Tillgänglig: <http://iosrjournals.org/iosr-jhss/papers/Vol19-issue10/Version-3/A0191030107.pdf>
- Akpan Felix -- Ekanem, Okonette -- Olofu-Adeoye, Angela. 2014. "Boko Haram Insurgency and the Counter-Terrorism Policy in Nigeria". *Canadian Social Science*. 10:2. 151-155.
- Amnesty International. 2012. "Nigeria: Trapped in the cycle of violence". Rapport. Amnesty International Ltd. [Elektronisk] Tillgänglig: <https://www.amnesty.org/en/documents/AFR44/043/2012/en/> Hämtdatum: 2017-12-14
- Amnesty International. 2016. "Stars on their shoulders, blood on their hands". Rapport. Amnesty International Ltd. [Elektronisk] Tillgänglig: <http://www.refworld.org/docid/56b1b1fa4.html> Hämtdatum: 2017-12-14
- Amnesty International 1: Amnesty International. 2017. "Lake Chad region: Boko Haram's renewed campaign sparks sharp rise in civilian deaths" Nyhetsartikel. [Elektronisk] Tillgänglig: <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2017/09/lake-chad-region-boko-harams-renewed-campaign-sparks-sharp-rise-in-civilian-deaths/>. Hämtdatum: 2017-12-20
- Amnesty International. 2013. "Annual report: Algeria 2013". Rapport. [Elektronisk] Tillgänglig: <https://www.amnestyusa.org/reports/annual-report-algeria-2013/> Hämtdatum: 2017-12-17
- Arnould, Valerie 2007. "Amnesty, peace and reconciliation in Algeria". *Conflict*,

- Security & Development*. 7:2. 227-253.
- Bennett, Andrew och George, Alexander L. 2005. Case studies and theory development in the social sciences. Cambridge, Massachusetts: The MIT Press.
- Carnegie Endowment for International Peace (CEIP), "Why Is AQIM Still a Regional Threat?" 2016 [Elektronisk] Tillgänglig: <http://carnegieendowment.org/2016/03/23/why-is-aqim-still-regional-threat-pub-63121> Hämtdatum: 2017-12-19
- Chowdhury, A., and S. Fitzsimmons. 2013. "Effective but Inefficient : Understanding the Costs of Counterterrorism." *Critical Studies on Terrorism*. 6:3. 447 –456.
- Council of Foreign Relations 1: Council of Foreign Relations. Nigeria Security Tracker. [Elektronisk] Tillgänglig: <https://www.cfr.org/nigeria/nigeria-security-tracker/p29483> Hämtdatum: 2018-01-06
- Counter Extremism Project 1: "Algeria: Extremism & Counter-Extremism." New York, Uppdaterad 2017. [Elektronisk] Tillgänglig: [\https://www.counterextremism.com/countries/algeria Hämtdatum: 2017-12-20
- Eji, Eugene. 2016. "Rethinking Nigeria's Counter-Terrorism Strategy". *The International Journal of Intelligence, Security, and Public Affairs*. 18:3. 198-220.
- European Trading Foundation (ETF): "Employment policies and active labour market programmes in Algeria"2014, Cread. [Elektronisk] Tillgänglig: [https://www.etf.europa.eu/webatt.nsf/0/3F6D27A7987C47FEC1257CE60024C937/\\$file/Employment%20policies_Algeria.pdf](https://www.etf.europa.eu/webatt.nsf/0/3F6D27A7987C47FEC1257CE60024C937/$file/Employment%20policies_Algeria.pdf) Hämtdatum: 2017-12-29
- George, Temilola A. och Onuoha, Freedom C. 2016. "The Abuja bombings: Boko Haram's reaction to President Buhari's actions". *African Security Review*. 25:2. 208-214.
- Institute for Security Studies. Assessment of Counter-Terrorism Strategies: Terrorism in the Maghreb, The Transnationalisation of Domestic Terrorism, 2008. [Elektronisk] Tillgänglig: [\[https://issafrica.org/chapter-6-assessment-of-counter-terrorism-strategies\]](https://issafrica.org/chapter-6-assessment-of-counter-terrorism-strategies) Hämtdatum: 2017-12-12
- Jackson, Richard. 2007. "The core commitments of critical terrorism studies". *European Political Science*. 6:3. 244-251.
- Jackson, Richard, Lee Jarvis, Jeroen Gunning, and Marie Breen-Smyth. 2011. *Terrorism. A Critical Introduction*. New York: Palgrave Macmillan.
- Lindahl, Sondre. 2017a. "A CTS model of counterterrorism". *Critical Studies on Terrorism*. 10:3. 523-54.
- Lindahl, Sondre. 2017b. The Theory and Practice of Emancipatory Counterterrorism. Dunedin: University of Otago. [Elektronisk] Tillgänglig: <https://ourarchive.otago.ac.nz/handle/10523/7353> Hämtdatum: 2017-12-21.
- Mbiyozo, Aimée-Noël. 2015. "How Boko Haram specifically targets displaced people". Policy brief. Institute for Security Studies. [Elektronisk] Tillgänglig: <https://issafrica.s3.amazonaws.com/site/uploads/policybrief109.pdf> Hämtdatum: 2018-01-03

- Middle East Monitor (MEMO), African Union chooses Algeria as counterterrorism coordinator. Algeria, 2017. [Elektronisk] Tillgänglig: <https://www.middleeastmonitor.com/20171201-african-union-chooses-algeria-as-counterterrorism-coordinator/> Hämtdatum: 2017-12-18
- Netherlands Institute of International Relations 'Clingendael' (NIIR), Counter-Terrorism Strategies in Indonesia, Algeria and Saudi Arabia. Hague, 2012. [Elektronisk] Tillgänglig: https://www.wodc.nl/binaries/1806-volledige-tekst_tcm28-70796.pdf Hämtdatum: 2017-12-27
- OCHA 1: United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs. 2017. "Lake Chad Basin: Crisis Overview". [Elektronisk] Tillgänglig: https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/Lake%20Chad%20Snapshot_04%20May%202017.pdf Hämtdatum: 2018-01-03
- Society for Policy Studies, De-radicalization in Algeria: A success Story. New Delhi, 2016. [Elektronisk] Tillgänglig: <http://www.algerianembassy.co.in/Magzine/Magazine.pdf> Hämtdatum: 2017-12-29
- Solomon, Hussein. 2012. "Counter-Terrorism in Nigeria". *The RUSI Journal*. 157:4. 6-11.
- Solomon, Hussein. 2015. *Terrorism and Counter-Terrorism in Africa: Fighting Insurgency from Al Shabaab, Ansar Dine and Boko Haram*. New York: Palgrave MacMillan.
- Sour, Lotfi 2015. "The algerian domestic strategy of counter-terrorism from confrontation to national reconciliation" *Pol. Sc. Int. Rel.* 12:2. 23–36
- Spencer, A. 2010. "The 'New Terrorism' of Al-Qaeda Is Not so New." In *Debating Terrorism and Counterterrorism. Conflicting Perspectives on Causes, Contexts, and Responses*, edited by S. Gottlieb, 16–33. Washington, DC: CQ Press
- Stohl, M. 2008. "Old Myths, New Fantasies and the Enduring Realities of Terrorism." *Critical Studies on Terrorism* 1 (1): 5–16.
- The Jamestown Foundation. 2013. "Jihadism and Counterterrorism Policy in Algeria: New Responses to New Challenges". *Terrorism Monitor*. 11:19. [Elektronisk] Tillgänglig: <https://jamestown.org/program/jihadism-and-counterterrorism-policy-in-algeria-new-responses-to-new-challenges/> Hämtdatum: 2017-12-17
- The Global Economy. Algeria: Unemployment rate. Uppdaterad 2017. [Elektronisk] Tillgänglig: http://www.theglobaleconomy.com/Algeria/Unemployment_rate/ Hämtdatum: 2017-12-30
- The Soufan Group (TSG). Foreign Fighters: An Updated Assessment of the Flow of Foreign Fighters into Syria and Iraq. New York, 2015. [Elektronisk] Tillgänglig: http://soufangroup.com/wp-content/uploads/2015/12/TSG_ForeignFightersUpdate3.pdf Hämtdatum: 2017-12-13
- van Um, E., and D. Psoiu. 2015. "Dealing with Uncertainty: The Illusion of Knowledge in the Study of Counterterrorism Effectiveness." *Critical Studies on Terrorism*. 8:2. 229–245.

- United Nations and the Security Council Affairs Division (DPA), The organization of Al Qaida in the Islamic Maghreb, 2014. [Elektronisk] Tillgänglig: https://www.un.org/sc/suborg/en/sanctions/1267/aq_sanctions_list/summaries/entity/the-organization-of-al-qaida-in-the-islamic Hämtdatum: 2017-12-20
- UNDP (United Nations Development Programme): Journey to extremism in Africa, New York 2017. [Elektronisk] Tillgänglig: <http://journey-to-extremism.undp.org/content/downloads/UNDP-JourneyToExtremism-report-2017-english.pdf> Hämtdatum: 2017-12-31
- US Department of State, 2006: US Department of state: Bureau of Democracy, Human Rights and Labor. "Algeria 2006 Human Rights Report" [Elektronisk] Tillgänglig: <https://www.state.gov/j/drl/rls/hrrpt/2006/78849.htm> Hämtdatum: 2017-12-15
- ____ Ibid 2007. [Elektronisk] Tillgänglig: <https://www.state.gov/j/drl/rls/hrrpt/2007/100592.htm> Hämtdatum: 2017-12-15
- ____ Ibid 2008. [Elektronisk] Tillgänglig: <https://www.state.gov/j/drl/rls/hrrpt/2008/nea/119112.htm> Hämtdatum: 2017-12-15
- ____ Ibid 2009. [Elektronisk] Tillgänglig: <https://www.state.gov/j/drl/rls/hrrpt/2009/nea/136065.htm> Hämtdatum: 2017-12-15
- ____ Ibid 2010. [Elektronisk] Tillgänglig: <https://www.state.gov/j/drl/rls/hrrpt/2010/nea/154458.htm> Hämtdatum: 2017-12-15
- ____ Ibid 2011. [Elektronisk] Tillgänglig: https://www.state.gov/j/drl/rls/hrrpt/2011humanrightsreport/index.htm?dynamic_load_id=186163#wrapper Hämtdatum: 2017-12-15
- ____ Ibid 2012. [Elektronisk] Tillgänglig: <https://www.state.gov/j/drl/rls/hrrpt/2012humanrightsreport/#wrapper> Hämtdatum: 2017-12-15
- ____ Ibid 2013. [Elektronisk] Tillgänglig: <https://www.state.gov/j/drl/rls/hrrpt/2013/nea/220347.htm> Hämtdatum: 2017-12-15
- US Department of State, 2016: US Department of state: Bureau of Democracy, Human Rights and Labor. 2016. "Nigeria 2016 Human Rights Report" [Elektronisk] <https://www.state.gov/documents/organization/265500.pdf> Hämtdatum: 2017-12-14
- Weeraratne, Suranjan. 2017. "Theorizing the Expansion of the Boko Haram Insurgency in Nigeria". *Terrorism and Political Violence*. 29:4. 610-634.
- Zulaika, J. 2009. *Terrorism. The Self-Fulfilling Prophecy*. Chicago: University of Chicago Press.